

A BIZOTTSÁG (EU) 2023/739 VÉGREHAJTÁSI RENDELETE**(2023. április 4.)****a bulgáriai, lengyelországi és romániai gabona- és olajosmag-ágazatnak nyújtandó szükséghelyzeti támogatási intézkedésről**

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a mezőgazdasági termékpiacon közös szervezésének létrehozásáról és a 922/72/EGK, a 234/79/EGK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályaon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ és különösen annak 221. cikke (1) bekezdésére,

mivel:

- (1) Oroszország Ukrajna elleni inváziója 2022. február 24. óta kihat az ukrán fekete-tengeri kikötőkben folytatott hajózási műveletekre, amelyek az ukrán gabonafélék és olajos magvak kivitelének mintegy 90 %-át tették ki. A globális élelmezésbiztonságot fenyegető veszélyek elkerülése és az ukrán mezőgazdasági termelők támogatása érdekében sürgősen alternatív logisztikai útvonalakra volt szükség, ezért az Unió Ukrajna mezőgazdasági exportjának megkönnyítése érdekében konkrét intézkedéseket hozott, amelyeket a „Cselekvési terv az Ukrajna mezőgazdasági exportjának és az EU-val folytatott kétoldalú kereskedelmének a megkönnyítése érdekében az EU–Ukrajna szolidaritási folyosókra vonatkozóan (a továbbiakban: EU–Ukrajna szolidaritási folyosók)” ⁽²⁾ című bizottsági közlemény ismerteti.
- (2) A logisztikai útvonalak megváltozása miatt az ukrán gabonaféléket és olajos magvakat magasabb szállítási költséggel lehetett eljuttatni hagyományos piacaikra. Ez az uniós piacra irányuló kivitel átrendeződéséhez vezetett.
- (3) Az Ukrajnához közeli uniós tagállamokban, vagyis a legfontosabb EU–Ukrajna szolidaritási folyosók mentén megnövekedett az ukrán gabonafélék és olajos magvak behozatala, ami kihat a helyi mezőgazdasági termelőkre. Az Unió egyes régióiban a fokozott behozatal túlkínálathoz vezet, leszorítja a helyi árakat vagy eltelíti a logisztikai láncokat.
- (4) Az ukrán határ közelében található tagállamok belföldi ellátási helyzetére és logisztikai kihívásaira tekintettel leginkább azok a mezőgazdasági termelők érintettek, akik Bulgária, Lengyelország és Románia területén, különösen a határ menti területeken vagy a szállítási csomópontok közelében tevékenykednek. A gabonafélék és olajos magvak helyi árának csökkenése hatással van az említett mezőgazdasági termelők gazdasági életképességére, és befolyásolhatja az ültetéssel kapcsolatos döntéseiket. Ez a helyzet várhatóan termelés rohamos visszaesését okozza az érintett területeken, valamint megnehezíti az EU–Ukrajna szolidaritási folyosók használatát. Az 1308/2013/EU rendelet 221. cikke értelmében ez a helyzet egyedi problémának minősül. A néhány uniós tagállam korlátozott számú régiójában jelentkező egyedi probléma nem oldható meg az említett rendelet 219. vagy 220. cikke alapján hozott intézkedésekkel, mivel nem kapcsolódik kifejezetten már kialakult piaci zavarhoz vagy piaci zavar kialakulásának konkrét veszélyéhez, sem pedig állatbetegségek terjedésének megakadályozását célzó intézkedésekhez, sem a közegészségügyi, illetve állat- és növényegészségügyi veszélyekből eredő fogyasztói bizalomvesztéshez. A kialakult helyzet következtében továbbá sürgős beavatkozásra van szükség ahhoz, hogy elkerülhető legyen a gabonafélék és olajos magvak termelésének rohamos visszaesése – ilyen beavatkozás például a szóban forgó rendelet 221. cikkében előírt szükséghelyzeti intézkedések elfogadása.
- (5) Ezért helyénvaló Bulgária, Lengyelország és Románia számára a feltétlenül szükséges időszakokra korlátozva pénzügyi támogatást nyújtani az Ukrajnából származó gabonafélék és olajos magvak megnövekedett behozatala által érintett mezőgazdasági termelők támogatása céljából. Meg kell határozni az egyes tagállamok rendelkezésére álló összeget, figyelembe véve a termelési érték esetleges csökkenését a kiválasztott termények és az érintett régiók mezőgazdasági termelőinek tekintetében.

⁽¹⁾ HL L 347., 2013.12.20., 671. o.

⁽²⁾ COM(2022) 217 final. (A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Cselekvési terv az Ukrajna mezőgazdasági exportjának és az EU-val folytatott kétoldalú kereskedelmének a megkönnyítése érdekében az EU–Ukrajna szolidaritási folyosókra vonatkozóan)

- (6) Bulgáriának, Lengyelországnak és Romániának a támogatást a leghatékonyabb csatornákon keresztül kell elosztania olyan objektív és megkülönböztetésmentes kritériumok alapján, amelyek figyelembe veszik az érintett területeken gabonaféléket és olajos magvakat termesztő mezőgazdasági termelőkre nehezedő terhek mértékét és biztosítják, hogy a támogatás végső kedvezményezettjei e mezőgazdasági termelők legyenek, ugyanakkor elkerüljük a piac és a verseny torzulását.
- (7) Mivel a Bulgária, Lengyelország és Románia számára elkülönített összeg csak részben kompenzálná az érintett régiók mezőgazdasági termelői által elszenvedett tényleges veszteséget, e tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy az e rendeletben meghatározott feltételek mellett és határidőn belül további nemzeti támogatást nyújtsanak a szóban forgó termelőknek.
- (8) Annak érdekében, hogy Bulgária, Lengyelország és Románia a támogatást a termelők nehézségeinek kezeléséhez szükséges rugalmasság mellett oszthassa ki, lehetővé kell tenni a számukra, hogy azt az Európai Mezőgazdasági Garanciaalapból és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból finanszírozott más támogatással halmozzák.
- (9) Mivel az uniós támogatás mértéke euróban kerül megállapításra, az egységes és egyidejű alkalmazás érdekében meg kell határozni az eurót nem használó tagállamok, jelen esetben Bulgária, Lengyelország és Románia számára az előirányzott támogatási összegek nemzeti valutára való átváltásának dátumát. Mivel a jelen rendelet nem állapít meg határidőt a támogatási kérelmek benyújtására, az (EU) 2022/127 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet ⁽¹⁾ 30. cikke (3) bekezdésének alkalmazásában, az e rendeletben meghatározott összegek tekintetében helyénvaló e rendelet hatálybalépésének időpontját tekinteni az árfolyam meghatározó ügyleti tényének.
- (10) Költségvetési megfontolásokból az Unió csak Bulgária, Lengyelország és Románia azon kiadásait fogja finanszírozni, amelyek az elszámolhatóságukra vonatkozóan meghatározott bizonyos határidőn belül merülnek fel.
- (11) Az e szükséghelyzeti intézkedéshez nyújtott támogatás kifizetését 2023. szeptember 30-ig kell teljesíteni. Mivel 2023. szeptember 30. után nem kerül sor kifizetésekre, az (EU) 2022/127 felhatalmazáson alapuló rendelet 5. cikkének (2) bekezdése nem alkalmazandó.
- (12) Annak érdekében, hogy az Unió nyomon követhesse e szükséghelyzeti intézkedés hatékonyságát, Bulgáriának, Lengyelországnak és Romániának részletes tájékoztatást kell adnia a Bizottságnak az intézkedés végrehajtásáról.
- (13) Annak érdekében, hogy a mezőgazdasági termelők mihamarabb megkaphassák a támogatást, indokolt Bulgária, Lengyelország és Románia számára lehetővé tenni e rendelet késedelem nélküli végrehajtását. Ezért ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon lép hatályba.
- (14) Az e rendeletben előírt intézkedések összhangban vannak a mezőgazdasági piacok közös szervezésével foglalkozó bizottság véleményével,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

(1) Bulgária, Lengyelország és Románia összesen 56 300 000 EUR összegű uniós támogatásban részesül a mellékletben említett gabonaféléket és olajos magvakat termesztő mezőgazdasági termelők részére nyújtandó kivételes segítségnyújtás érdekében az e rendeletben meghatározott feltételek mellett.

(2) Bulgária, Lengyelország és Románia a 2. cikkben említett összegeket olyan intézkedésekre használja fel, amelyekkel kompenzálják a mezőgazdasági termelőket az Ukrajnából származó gabonafélék és olajos magvak megnövekedett behozatalából eredő gazdasági veszteségekért az érintett régiókban.

⁽¹⁾ A Bizottság 2022/127/EU felhatalmazáson alapuló rendelete (2021. december 7.) az (EU) 2021/2116 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a kifizető ügynökségekre és más szervekre, a pénzgazdálkodásra, a számlaelszámolásra, a biztosítékokra és az euro használatára vonatkozó szabályokkal történő kiegészítéséről (HL L 20., 2022.1.31., 95. o.).

(3) Az intézkedéseket olyan objektív és megkülönböztetésmentes kritériumok alapján kell meghozni, amelyek figyelembe veszik az érintett területeken gabonaféléket és olajos magvakat termesztő mezőgazdasági termelőkre nehezedő terhek mértékét, és biztosítják, hogy az ebből eredő kifizetések ne okozzák a piac vagy a verseny torzulását.

(4) Bulgáriának, Lengyelországnak és Romániának a (2) bekezdésben említett intézkedések keretében teljesített kifizetésekhez kapcsolódó kiadásai csak abban az esetben jogosultak uniós támogatásra, ha e kifizetésekre legkésőbb 2023. szeptember 30-ig sor kerül.

(5) Az (EU) 2022/127 felhatalmazáson alapuló rendelet 30. cikke (3) bekezdésének alkalmazásában a 2. cikk (1) bekezdésében meghatározott összegek árfolyamára vonatkozó meghatározó ügyleti tény e rendelet hatálybalépésének napja.

(6) Az e rendelet szerinti intézkedések halmozhatók az Európai Mezőgazdasági Garanciaalapból és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból finanszírozott más támogatással.

2. cikk

(1) Az 1. cikknek megfelelő uniós kiadások nem haladhatják meg a következő teljes összegeket:

- a) Bulgária esetében 16 750 000 EUR;
- b) Lengyelország esetében 29 500 000 EUR;
- c) Románia esetében 10 050 000 EUR.

(2) Bulgária, Lengyelország és Románia az e cikk első bekezdésében meghatározott összeg 100 %-ának megfelelő összeghatárig – objektív és megkülönböztetéstől mentes kritériumok alapján – az 1. cikk értelmében hozott intézkedéseket kiegészítő nemzeti támogatást nyújthatnak, feltéve, hogy a kapcsolódó kifizetések nem eredményezik a piac vagy a verseny torzulását.

(3) Bulgária, Lengyelország és Románia 2023. szeptember 30-ig teljesíti a (2) bekezdésben említett kiegészítő támogatás kifizetését.

3. cikk

(1) Bulgária, Lengyelország és Románia haladéktalanul, de legkésőbb 2023. június 30-ig értesíti a Bizottságot a következőkről:

- a) a foganatosítandó intézkedések leírása;
- b) a támogatás megadására szolgáló módszerek meghatározásához használt objektív kritériumok, valamint a támogatás mezőgazdasági termelők közötti elosztásának indoklása;
- c) az intézkedések tervezett hatása az Ukrajnából származó gabonafélék és olajos magvak behozatala által a mezőgazdasági termelők számára okozott gazdasági veszteségek kompenzálásának tekintetében;
- d) az intézkedések tervezett hatásának elérését ellenőrző tevékenységek;
- e) a verseny torzulásának megakadályozására irányuló intézkedések;
- f) az uniós kiadások kifizetésére vonatkozó előrejelzés havi bontásban 2023. szeptember 30-ig;
- g) a 2. cikk (2) bekezdése alapján nyújtott kiegészítő támogatás mértéke.

(2) Bulgáriának, Lengyelországnak és Romániának legkésőbb 2024. május 15-ig értesítenie kell a Bizottságot az intézkedésenként kifizetett teljes összegekről (adott esetben uniós támogatás és kiegészítő nemzeti támogatás szerinti bontásban), a kedvezményezettek számáról és típusáról, valamint az intézkedés eredményességének értékeléséről.

4. cikk

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2023. április 4-én.

a Bizottság részéről
az elnök
Ursula VON DER LEYEN

MELLÉKLET

Az 1. cikk (1) bekezdésében említett termékek jegyzéke

KN-kód	Leírás
1001	Búza és kétszeres
1002	Rozs
1003	Árpa
1004	Zab
1005	Kukorica
1008 60	Tritikálé
–	Az 1001, 1002, 1003, 1004, 1005 és 1008 60 KN-kód alá tartozó termékek keverékei
1205	Olajrepce- vagy repcemag, törve is
1206	Napraforgómag, törve is